

מטעמי תורת זילים

פרשת וארא – גלגולי הנשמות שבדגים

משה רבינו נשלח להזהיר את פרעה מפני מכת דם והודיע לו שבמכה זו גם הדגים שביאור ימותו כפי שנאמר "ויאמר ה' אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תשח בידך: ואמרת אליו ה' אלקי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר הנה לא שמעת עד כה: כה אמר ה' בזאת תדע כי אני ה' הנה אנכי מכה במטה אשר בדי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשמות מים מן היאר" (שמות ז, יד – יח).

ויש להתבונן, מדוע הקב"ה ביקש להודיע כי ימותו כל הדגים הנמצאים ביאור אם ממילא דבר זה צריך לקרות בהפיכת היאור לדם?

הדגים לא אכלו מעץ הדעת בגן עדן ולא קלקלו בדור המבול

גדולת ומעלת הדגים על שאר הבריות היא בהיות בריאתם וקיומם במים שהוא מקום טהור לגמרי, היכן שהטומאה איננה שורה (זכור דודי לרי דוד זכות ממודיטא מאמר ראשון פרק פ' דף רט ע"ב ד"ה אולם לעדין דמצד). לכן כאשר הקב"ה ברא את בעלי החיים ביום החמישי לבריאה הוא הקדים לברוא את "התנינים הגדלים" (מגלה צפונותי למחבר ישבט מוסרי חלק א פרשת בראשית דף ו ע"ב ד"ה ויאמר אלקים ישרצו המים) שהם הדגים הגדולים שבים (רש"י בראשית א, כ) וכן את שאר הדגים לפני העופות כפי שנאמר "ויברא אלקים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם ואת כל עוף כנף למינהו ויברא אלקים כי טוב" (בראשית א, כא). ובזה גם הקדים את הדגים לשאר החיות והבהמות ולרמש האדמה שנבראו רק ביום השישי לבריאה כפי שנאמר בה "ויעש אלקים את חית הארץ למינה ואת תהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו ויברא אלקים כי טוב" (בראשית א, כה). **וכל זה בגלל מעלת הדגים שהיא גבוהה מכולם** (מגלה צפונותי למחבר ישבט מוסרי חלק א פרשת בראשית דף ו ע"ב ד"ה ויאמר אלקים ישרצו המים).

הדגים לא היו שותפים בקלקול אכילת עץ הדעת טוב ורע של אדם וחווה בשונה מכל שאר מיני בעלי החיים (פרי צדיקי לרי צדוק הכהן מלובלין פרשת ויקהל אות ד ד"ה קריבו שושבינו) כפי שנאמר על חוה "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאנה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל" (בראשית ג, ה), **שריבו התיבה ג"ם** בא ללמד כי חוה האכילה באותה השעה גם את הבהמות והחיות והעופות וכולם שמעו לה (בראשית רבה יט, ה וראה שם שרק יעוף החולי לא אכל), אך היא לא האכילה את מין הדגים לפי שהם היו מכוסים אז במים (פרי צדיקי פרשת ויקהל אות ד ד"ה קריבו שושבינו). **ומטעם זה אין בדגים הטהורים שום ערוב של טוב ורע הנגרם מעץ הדעת** (פרי צדיקי פרשת אמור אות ו ד"ה וקדשתו מכל הזמנים) **ולא צריך בהם שום בירור** (פרי צדיקי לפרשת ויקהל אות ד ד"ה קריבו שושבינו), בשונה משאר הבהמות והחיות והעופות שיש בהם איסורי אכילה כמו ה'תלב' בבהמה או 'גיד הנפש' שבחיה ובבהמה, וכן איסור אכילת דם ו'ניבילה' שיש על כל פנים בעופות (פרי צדיקי פרשת אמור אות ו ד"ה וקדשתו מכל הזמנים).

הדגים גם לא קלקלו בדור המבול, לפי שלא היו בחברתם הרעה של בני האדם הגרים ביבשה והיו רק בתוך הים. ובני האדם לא ידעו באותה העת לבנות ספינות כדי לנסוע בנהרות ובגומים ולגרום להתפשטות קלקולם, עד שבא נח ועשה תיבה המהלכת על פני המים וממנו למדו כל הדורות אחריו לעשות ספינות (הרמ"ד וואלי על פרשת נח פרק ו על הפסוק ויאני הנני מביא את המבול). **ולפי שהדגים לא השחיתו דרכם לכן הם לא נמחו במבול** (ארץ החיים על התהלים לרי אברהם חיים הכהן מזמור קסט על הפסוק ורבת צררונני מנעורי) כפי שנאמר "וְאֲנִי הֲנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר בָּאֶרֶץ יְגוּעַ" (בראשית ו, ז) אך לא כל אשר במים (הרמ"ד וואלי על פרשת נח פרק ו על הפסוק ויאני הנני מביא את המבול). וכן שנאמר "כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאֶפְיוֹ מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרְבַּהּ מֵתוּ" (בראשית ז, כא – כב) אך לא דגים שבים (גמי קידושין דף יג ע"א, גמי זבחים דף קיג ע"ב בשם רב חסדא). **וכך אש פורענות המבול לא שלט בהם ולא נדונו אפילו במים הרותחין** (בן יהודע לרי יוסף חיים מבגדד על גמי סנהדרין דף קח ע"א ד"ה ולא דגים שבים).

נשמות ישראל הקדושות התגלגלו בתוך דגים ומשם פרו ורבו במצרים

הנשים היהודיות הצדקניות שהיו במצרים רצו להעמיד את עם ישראל, ולהקים ששים רבוא נשמות צבאות ה' (שליה הקדושי בחלק ימצה שמורה ד"ה והיא שעמדה וכו' קשה). כי הן ידעו את הסוד שעם ישראל צריכים להיות במספר ששים רבוא על מנת שייצאו ממצרים ויקבלו את התורה (ספר יתולעת יעקב לרי מאיר בן גבאי סדר ליל פסח דף לח ע"ב ד"ה שוב אמרו שם), ושאי אפשר לקבלה לולא שיהיו בשלימות של ששים רבוא (שליה הקדושי בחלק ימצה שמורה ד"ה והיא שעמדה וכו' קשה). לכן הנשים היו משתדלות בכל עוז להיפקד בפרי בטן וכך להשלים את המניין של ישראל ולמהר את הגאולה (ספר יתולעת יעקב סדר ליל פסח דף לח ע"ב ד"ה שוב אמרו שם). **וה' סייע בעדן ובשעה שהיו הולכות לשאוב מים כדי לרחוץ לבעליהן ולקשט עצמן** (ארץ החיים לרי אברהם חיים הכהן על התהלים מזמור קכט על הפסוק ורבת צררונני מנעורי אות ט) **היה ה' מזמן להם בכדיהן דגים קטנים, כאשר חצי מהכד היה מלא במים והחצי השני היה מלא בדגים** (גמי סוטה דף יא ע"ב בשם רב עירא) **קטנים, שיש בכוח אכילתן להפרות ולהרבות את האיש** (ארץ החיים על התהלים מזמור קכט על הפסוק ורבת צררונני מנעורי אות ט).

באותה שעה שלח הקב"ה את נשמות ישראל הקדושות בתוך אותם הדגים שהיו נמצאים במים שהוא מקום טהרה (שליה הקדושי בחלק ימצה שמורה ד"ה והיא שעמדה וכו' קשה), **וכששאבו הנשים את הדגים בכדיהן אז היו שואבות עמהם גם את נשמות ישראל** (פירוש מטת אהרן על יחלוקא דרבני מהשליה דף ז ע"א ד"ה בצאת ישראל ממצרים). **ואחר כך היו מאכילות את בעליהן באותם הדגים הקטנים, ומתעברות מבעליהן** (גמי סוטה דף יא ע"ב בשם רב עירא) **באותן הנשמות שבדגים** (פירוש מטת אהרן על יחלוקא דרבני מהשליה דף ז ע"א ד"ה בצאת ישראל ממצרים). וכך ישראל היו רגילים לאכול במצרים מהדגים הקטנים שהפרי אותם כפי שאמרו במדבר "וְזָכְרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם הַנֵּם" (במדבר יא, ה) "אֲשֶׁר נֹאכַל" – לשון הווה כי בכל שעה היו אוכלים דגים במצרים (עץ הדעת טוב לרי חיים ויטאל פרשת בהעלותך ד"ה וז"ש זכרנו וכו' אשר נאכל). **ונשות ישראל היו משתדלות בזה, עד שבני ישראל התרבו למספר ששים רבוא והשכינה היתה שרויה ביניהם, והיו יכולים להיגאל** (פירוש מטת אהרן על יחלוקא דרבני שעל השליה דף ז ע"א ד"ה בצאת ישראל ממצרים).

ועל זה נאמר "בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו" (תהלים קיד, א – ב) כי "בית יעקב" אלו הנשים אשר שאבו דגים קטנים (פירוש מטת אהרן על יחלוקא דרבני שעל השליה דף ז ע"א ד"ה בצאת ישראל ממצרים) ונעשו להם נסים בדגים הללו (עץ הדעת טוב לרי חיים ויטאל פרשת

בהעלותך ד"ה וז"ש זכרנו וכי אשר נאכל) עד שהעמידו את צבאות ה' ו"הִתְּהָיְהוּ הַיּוֹדֵה לְקִדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו. ועל כך אמרו רבותינו "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים" (ראה גמי סוטה דף יא ע"ב בשם רב עזריא) (פירוש ימטה אהרן על 'חלוקת דרבנן מהשליה דף ז ע"א ד"ה בצאת ישראל ממצרים). **ולזה רמז יעקב אבינו כאשר בירך את אפרים ומנשה "וַיְדַגְּנוּ לְרֵב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ"** (בראשית מ, טו) **שכוונתו כי על ידי "וַיְדַגְּנוּ" כלומר 'דגים', יבואו נשמות ישראל במצרים וישאבו אותם הנשים בכדיהן, ואז יהיו ישראל "לְרֵב" במספר ששים ריבוא** (פני דודי להחיד"א פרשת ויחי אות טו) **וויצאו "בְּרַכְשׁ גְּדוֹל"** (בראשית טו, יד) **שזה אותן הנשמות** (דברים אחדים להחיד"א דרוש ד לשבת הגדול יד יד ע"ב ד"ה פש גבן עליו). **לכן התיבות "וַיְדַגְּנוּ לְרֵב" עם שני הכולל כנגד שתי התיבות יוצא בגמטריא 'ס' רבוא' (פני דודי להחיד"א פרשת ויחי אות טו).**

בני ישראל הוציאו את כל הנשמות ממצרים כפי שאמרו רבותינו על הפסוק "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" (שמות יב, לו) **שישראל "עשאה כמצולה שאין בה דגים"** (גמי ברכות דף ט ע"ב בשם ריש לקיש) **והכוונה לנשמות ישראל שיצאו והתבררו כולם ממצרים** (מודבר קדמותי להחיד"א מערכת ז, יז ד"ה ועתה נבאר). **וזה הטעם שהקב"ה הודיע במכת דם שהדגים ימותו כפי שנאמר "והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשטות מים מן היאר"** (שמות ז, יח) **כדי ללמד כי ישראל כבר הוציאו את כל נצוצות הקדושה שהיו בדגים** (אהבת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת עקב ד"ה ועתה אחל לבאר) **והעלו ותיקנו אותן בלי יגיעה וטורח**. ועל כך אמרו ישראל "וַיִּזְכְּרוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם הַנֶּחֱס" (במדבר יא, ה) (תפארת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ פרשת בהעלותך ד"ה זכרנו את הדגה). **ובהיות ישראל הולכים במדבר אמרו "וַיַּעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבִשָּׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֵל הַמֶּן עֵינֵינוּ"** (במדבר יא, ו) **כי לא זכו שם להתעבר בנשמות קדושות כמו שקיבלו ב"חנם" בהיותם במצרים** (אהבת יהונתן הפטרת עקב ד"ה ועתה אחל לבאר).

עיקר מטרת שהותם של ישראל במשך ארבע מאות שנה במצרים היה כדי להוציא את ניצוצי הקדושה של נשמות ישראל. אך למעשה הם ביררו משם את כל הניצוצות הקדושות עוד קודם הזמן על ידי שהיו יולדות ששה בכרס אחת (ראה 'מדרש תנחומא' פרשת שמות אות ה), עד שהשאירו את מצרים "כמצולה שאין בה דגים" (ראה גמי ברכות דף ט ע"ב בשם ריש לקיש) (דברים אחדים להחיד"א דרוש ד לשבת הגדול יד יד ע"ב ד"ה פש גבן עליו) **וכפי שנרמז בתיבה "מִצְרַיִם" (בראשית מ, כו) שהיא בגמטריא "שְׁמֶמָה" (יחומת אנך' להחיד"א שמות פרק א, א אות ו). לכן ישראל לא היו צריכים להישאר עוד במצרים ולהשלים את ארבע מאות השנה שנגזר עליהם** (דברים אחדים להחיד"א דרוש ד לשבת הגדול דף יד ע"ב ד"ה פש גבן עליו), **ואדרבא אם היו מתעכבים שם עוד היו גורמים גלות ל'שכינה הקדושה'**. לפיכך ישראל מיהרו לצאת משם בחיפזון ('מאיר בת עין' לר' מאיר בקיאים על גמי ברכות פרק קמא דף יג ע"א). **וגם נגזר עליהם לא לשוב למצרים היות לפי שאין עוד מה לברר שם** (דברים אחדים להחיד"א דרוש ד לשבת הגדול יד יד ע"ב ד"ה פש גבן עליו) **שכבר נטלו עמיהם את כל ניצוצות הקדושה בצאתם ממצרים** (אהבת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת עקב ד"ה ולכך צותה התורה).

נפשות גבוהות מתגלגלות בדגים אך לא של צדיקים גדולים

כאשר יש נפשות גבוהות שחוטאות ונגזר עליהן להתגלגל בבעלי חיים, אזי הן תרדנה להתגלגל דווקא בדגים (אור החיים הקדוש' בראשית א, כו ד"ה ואומר וירדו) **כי המובחר שבבעלי החיים הוא הדגים, ולפי מעלת ומדרגת הנפשות כך תהיינה גלגוליהן** (אהבת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת פרשת בלק ד"ה אמנם אמיתות). **וזה נרמז בפסוק "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אֶדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם"** (בראשית א, כו), **"וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם"** – רומז שבאמצעות המעשים יכול האדם לרדת ממדרגה שהיא בחינת אדם למדרגה שהיא בחינת דגים. **ושם בגלגול הדגים אין הוא צריך לסבול צער השחיטה** (אור החיים הקדוש' בראשית א, כו ד"ה ואומר וירדו), **כי הדגים נאכלים בלי שחיטה** (פרקי דרבי אליעזר לר' אליעזר בן הורקנוס פרק תשיעי ד"ה בחמישי השרץ) **היות שאינם צריכים לטהר ולזכך את החומר כמו שאר בעלי החיים, כי בריאתם מן המים אשר אינם מקבלים טומאה** (פירוש 'ארץ ישראל על ספר 'ארץ החיים' לר' אברהם חיים הכהן תהלים ג, א). **וכל מה שצריכים הדגים הוא שיאספו אותם שנאמר "אִם אֶת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֶאֱסֹף לָהֶם"** (במדבר יא, כב) **ובזה הם מותרים לאכילה ולא צריכים לסכין השחיטה** (אור החיים הקדוש' בראשית א, כו ד"ה ואומר וירדו).

אמנם צדיקים גדולים כמו אלו הזכורים בתורה בוודאי לא צריכים שום תיקון בדגים (ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר' בתשובה שנתן לחוזה מלובלין. הודפס בשנת תרמז). **לכן בדורות הראשונים לא התגלגלו בדגים, כי היו אז רק צדיקים גדולים כמו מתושלח וחנוך וחבריהם שאינם צריכים להתגלגל כלל**. ואילו שאר בני דורם היו רשעים, כך שלא היה אף אדם שהיה ראוי להתגלגל בתוך דגים (ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת נח ד"ה 'והנה נודע מפי חכמי האמת' הודפס בשנת תרמז). **וכך גם היה בימי אברהם אבינו, שבדורו רק המפורסמים שבתורה היו צדיקים כמוהו ואילו שאר בני הדור היו רשעים ועובדי עבודה זרה, לכן לא התגלגלו אז נפשות לתוך דגים**. **ומטעם זה אברהם אבינו גם לא הביא דגים לסעודה שעשה למלאכים אלא מאכלים אחרים שנאמר "וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחֶלֶב וַיִּבֶן הַבֶּקֶר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנֵיהֶם"** (בראשית יח, ח) **לפי שעיקר מטרת הסעודה להעלות ניצוצות ולתקן גלגולים** (ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר').

וכן היה בסעודה שעשה יעקב אבינו כאשר באו לפניו לָבָן ובניו שלא הגיש שם דגים כפי שנאמר "וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא לְאָחִיו לְאֶמְלָק לָחֶם וַיֹּאכְלוּ לָחֶם וַיִּלְנְנוּ בָּהָר" (בראשית לא, נד), **כי בני הדור ההוא היו רשעים למעט יעקב ובניו שזכרו בתורה והיו צדיקים גדולים** (ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר'). **ואף שבדורות מאוחרים החלו כבר להתגלגל בדגים על מנת למרק עבירות קלות, חזר הדבר שוב בדורו של שלמה המלך שלא היו נשמות מגולגלות בדגים, היות שהירח היה במילואו והיה "אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ"** (מלכים א' ה, ה) **כשהכוונה בזה שבדורו כולם היו נשמות חדשות, ולפיכך לא היה שייך בהם גלגול בדגים**. **ומטעם זה לא הוגשו דגים בסעודתו הגדולה של שלמה המלך כפי שנראה מהפסוקים המתארים את סעודתו שנאמר "וַיְהִי לָחֶם שְׁלֹמֹה לְיוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים כָּר שְׁלֹשִׁים כָּר קֶמַח: עֶשְׂרֵה בָּקָר בָּרָאִים וְעֶשְׂרִים בָּקָר רְעִי וּמֵאָה צֹאן לְבֶד מֵאֵיל וְצִבִי וַיִּחְמוֹר וַיִּבְרָךְ אֲבוֹסִים"** (מלכים א' ה, א – ג) **(ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר' בשם החוזה מלובלין).**

צדיקים קטנים מתגלגלים בדגים כדי למרק וללבן עוד את נפשם

צדיקים היושבים בגן עדן צריכים לפעמים להתגלגל על איזה דקדוק שלא קיימו (בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה אות ח"י ד"ה ונראה לפרש). **ואף שהדקדוק ההוא אינו מוכרח להתקיים על פי התורה, כי דברי התורה המה המצוות כפשוטן ולפי המקובל בדרכי עשייתם, אלא שיש עוד באותן המצוות גם מצוות נעלמות עד אין חקר, המובנות למשכילי מדע בכל דור ודור** (בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה אות ח"י ד"ה אבל הענין הוא), **כמו מצוות שעל פי הסוד צריך להיזהר בהם אך לא לפי הפשט ששם אין אזהרה או עונש, והצדיק צריך להתברר גם בזה** (עפ"י בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה אות ח"י ד"ה ונראה לפרש' ועיי"ש שהביא דוגמא למקיים מצות עונה בימות החול ואכמ"ל). **אמנם גם כאן הכוונה היא דווקא לצדיקים קטנים** (ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר' בתשובה שנתן לחוזה מלובלין, הודפס בשנת תרמז) **שרבים מהם** (עפ"י 'ארץ החיים' על התהלים מזמור קכט על הפסוק 'ובת צררוני מנעור') **צריכים עוד איזה תיקון**

מועט (ליקוטי מהרצ"א למחבר 'בני יששכר' בחלק השמטות דף סט ע"א ד"ה ואשכחנא פתרי) **ומירוק לנפשם** (נחלת בנימין) לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קיו דף קנא ע"ב ד"ה זכר תמים יקריבנו) (וראה בספר 'החזיונות' לר' חיים ויטאל חלק א אות כב שהביא מהר"ח"ו מעשה שהיה בחייו עם איש חכם וצדיק שהתגלגל בדג כדי לתקן חטא קל שנשאר לו עיי"ש באריכות).

אותן נשמות של צדיקים בני תורה (יכנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ומשמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'צדיקים בני תורה' ונמצא בסוף ספר 'מאה קשיטה' להרמ"ע מפאנו בדפוס מונקאטש, 'ילקוט ראובני' פרשת בעלעלות ד"ה 'אם חטא אדם' בשם הרמ"ע מפאנו) **או ניצוצות מהם** (ידו בכל' למחבר שבט מוסר דף סז ע"ב סימן שפ ד"ה מסכת סנהדרין) **מתגלגלים לזמן הקצר ולפעמים רק כרגע** (בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה אות ח"י ד"ה וצריך להתבונן) **באחד מדגי הים** (יכנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ומשמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'צדיקים בני תורה' נמצא בסוף ספר 'מאה קשיטה' להרמ"ע מפאנו דפוס מונקאטש, 'עמק המלך' שער רישא דזעיר אנפין פרק מה דף קנא ע"א טור ב ד"ה שנאמר שופך, 'ילקוט ראובני' פרשת בעלעלות ד"ה 'אם חטא אדם' בשם הרמ"ע מפאנו, 'ליקוטי מהרצ"א' למחבר ספר 'בני יששכר' בחלק השמטות דף סט ע"א ד"ה ואשכחנא פתרי, 'מגלה צפונות' למחבר 'שבט מוסר' פרשת בראשית דף ו ע"ב ד"ה ויאמר אלקים ישראו המים, 'בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה אות ח"י ד"ה 'וראה לפרש', 'נחלת בנימין' לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קיו דף קנא ע"ב ד"ה זכר תמים יקריבנו, 'וימחר אברהם' לר' אברהם פאלאגי מערכת ד אות נב בשם 'ילקוט ראובני') **ולא בשום בריה אחרת** (ידו בכל' למחבר שבט מוסר דף סז ע"ב סימן שפ ד"ה מסכת סנהדרין).

הדגים אינם צריכים שחיטה אלא די באסיפתם שהיא מתירה אותם באכילה (זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא ד"ה פקודא בטר דא, 'מגלה עמוקות' פרשת בעלעלות דף מב ע"א ד"ה ובר"מ ובתיקונים איתא) **כפי שנאמר "אם את כל דגי הים יאסף להם"** (במדבר יא, כב) ('עמק המלך' שער רישא דזעיר אנפין פרק מה דף קנא ע"א טור ב ד"ה שנאמר שופך) **והוא תיקון מועט לטהרתם** ('יערות דבשי חלק א' דרוש א לחודש אלול ד"ה והנה אמרו אין בן דוד). **ובהוצאתם מן המים אין להם יותר חיות והם מתים, אך לא הנפש זה על ידו** (יספר הליקוטים' לר' יחיאל מיכאל היילפרין בערך חטאים סעיף נא). **ולשון זו של 'אסיפה' נאמרה גם אצל הצדיקים, כמו אצל אברהם ו'יאסף אל עמיו' (בראשית כה, ח) וכן אצל יצחק ו'יגוע יצחק ו'יאסף אל עמיו' (בראשית כה, ח) וגם אצל יעקב אבינו ו'יגוע ו'יאסף אל עמיו' (בראשית מט, לג) **ובא לרמוז על גלגולם של הצדיקים בתוך הדגים** (יכנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ומשמו של האר"י ז"ל, 'זכר דוד' מאמר ראשון פרק פ' דף ריט ע"ב ד"ה אולם לעד' דמזד מעלתם), **אף שהאבות עצמם בוודאי לא היו צריכים שום גלגול** ('עפ"י ישמח משה' לר' משה טייטלבוים הראשון פרשת וירא ד"ה 'והשבת לפי שעיקר' בתשובה שנתן לחוזה מלובלין).**

ובדבר זה דומים תלמידי חכמים לדגים, לפי שכמו שהדגים אינם נשחטים על ידי מלאך המוות, כך גם תלמידי חכמים (תיקוני הזוהר' תיקון כא דף נט ע"ב ד"ה ועוד שכינתא, וכן זוהר פרשת כי תצא דף רעז ע"ב ד"ה פקודא בטר דא) **שעוסקים בתורת ה' שהיא עץ חיים** ('אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א ברעיא מהימנא' מהרמ"ק) **אינם צריכים 'שחיטה' בעת המיתה** (תיקוני הזוהר' תיקון כא דף נט ע"ב ד"ה ועוד שכינתא, וכן זוהר פרשת כי תצא דף רעז ע"ב ד"ה פקודא בטר דא). **וגם אם הם גרים בחוף לארץ שאז מותם של הבריות מגיע על ידי מלאך המוות או שגרים בארץ ישראל שאז מותם של הבריות מגיע על ידי חרב של הבורא** ('אור החמה' על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא מהרמ"ק), **בכל אופן מותם של תלמידי חכמים מגיע על ידי 'אסיפה' כמו הדגים** (תיקוני הזוהר' תיקון כא דף נט ע"ב ד"ה ועוד שכינתא, וכן זוהר פרשת כי תצא דף רעז ע"ב ד"ה פקודא בטר דא). **וזה על ידי שהשכינה נגלית אליהם בסיוע כל הצדיקים שבגן עדן ואז התלמיד חכם גוֹנֵעַ עצמו מהגשמיות ומתאסף אל עמו עם השכינה, ואיסופו אל כבוד ה' 'מתרת' אותו** ('אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא מהרמ"ק).

והצדיקים כבר בחייהם נקראים בשם 'דגים' (ראה 'אבות דרבי נתן' פרק מ, ט בשם רבן גמליאל הזקן) ('מדבר קדמות' להחיד"א מערכת צ אות ג בשם 'כלי יקרי' לר' שלמה אפרים, 'מעשה רוקח' מסכת תרומות דף י ע"ב ד"ה 'שהצדיקים נקראים', 'טור ברקת' לר' חיים הכהן הלכות יום טוב סימן תקכו אות ח ד"ה 'ועוד ירצה במאמר', 'גבול בנימין' על התורה פרשת ויקרא דרוש כה דף נ ע"א ד"ה ואמנם טעם). **וכמו שהדגים נמצאים בים שהוא מקום טהרה** ('אור החמה' על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא מהרמ"ק, 'כסא מלך' לר' שלום בוזאגלו על תיקוני הזוהר תיקון כא דף נט ע"א ד"ה יאסף להם) **והוא חיותם** ('גבול בנימין' על התורה פרשת ויקרא דרוש כה דף נ ע"א ד"ה ואמנם טעם, 'בן יהודע' על גמ' קדושין דף יג ע"א ד"ה ואלו הכא אפילו), **כך תלמידי חכמים נמצאים בים התורה** ('אור החמה' על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא מהרמ"ק, 'כסא מלך' לר' שלום בוזאגלו על תיקוני הזוהר תיקון כא דף נט ע"א ד"ה יאסף להם) **והיא חיותם** ('גבול בנימין' על התורה פרשת ויקרא דרוש כה דף נ ע"א ד"ה ואמנם טעם, 'בן יהודע' על גמ' קדושין דף יג ע"א ד"ה ואלו הכא אפילו). **וכמו שאסיפת הדגים מן הים 'מתירה' אותם, כך הפסקת לימוד התורה מפיהם של תלמידי חכמים אוספת אותם מן העולם** ('אור החמה' על זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א רעיא מהימנא מהרמ"ק והביא שכן היה עם דוד המלך בעת פטירתו עיי"ש) **ללא צורך בשחיטה** (זוהר פרשת שמייני דף מב ע"א ד"ה 'פקודא בטר' רעיא מהימנא).

אכילת דגים בשבת קודש מתקנת את הנפשות המגולגלות בדגים

תיקון הנפשות הנמצאות בדגים הוא על ידי שְׂיָאָכְלוּ הדגים לכבוד שבת וסעודת מצוה. ולפעמים מתגלגלות הנפשות רגע קט באיזה דג, וכשנאכל תכף נהיה לו תיקון (בני יששכר' מאמרי חודש סיון מאמר ה מעלת התורה ד"ה וצריך להתבונן). ולכן יש כאלו שנמנעים מלאכול דגים בימות החול היות שאין בהם כוח להעלות את הניצוצות שבדגים, והכל עולה רק בזכות השבת ('אור צדיקים' למחבר ר"מ פאפירש סימן כח הלכות שבת אות ז, 'דבר בעתי' לר' ששון בן מרדכי שנדוך מבלל דף פב ד"ה רבא מלח שבטא). אמנם פעם בשנה כן ניתן לתקן את הנפשות שבדגים גם ביום חול, וזה בערב יום הכפורים שהוא שעת חיתום גזר דין, ואז האכילה היא מצוה מן התורה והיא עת תשובה. **וכמו שבאכילות ערב יום הכפורים האדם מתקן את כל אכילות האיסור של כל השנה בנקל מאוד, הרי בוודאי שיוכל לזכות גם בזה להעלות את הנפשות המגולגלות בדגים**. וזה הטעם במעשה שהביאו רבותינו על חייט אחד שקנה דג בסכום גדול מאוד של זהובים כדי לאוכלו בערב יום הכפורים, היות שידע מעלת היום ורצה לתקן בו את הנפש שבדג (ראה מקור המעשה ב'בראשית רבה' ד, ד ד"ה אמר רבי נתנומא) ('תורת משה' לחתם סופר בפרשת האזינו לערב יום הכפורים ד"ה מעשה בחייט שקנה דג).

צריך לחזר אחרי דגים לשבת (ראה גמ' שבת דף קיח ע"ב בשם רב שהוא עונג שבת) (ידו בכל' למחבר שבט מוסר דף סז ע"ב סימן שפד ד"ה 'מסכת סנהדרין' מחכמי הקבלה) **דג גדול או דג קטן** ('סדר היום' לר' משה בן מכיר הכנת יום השישי לכבוד שבת ד"ה הגי צריך להשתדל) **וכפי שנאמר בפיט לסעודת שבת של האר"י ז"ל "נוגין עם רְחֶשְׁיָן" כאשר "נוגין" פירושו 'דגים' בגדלים שונים** ('פירוש' מנחת יעקב' על פיט האר"י לשבת קודש בחלק שירי קודש דף י ע"ב ד"ה קריבו שושבינן). **ויש לעשות מהדגים תבשיל** ('סדר היום' לר' משה בן מכיר הכנת יום השישי לכבוד שבת ד"ה הגי צריך להשתדל) **בין רב ובין מעט** ('יוסף אומץ' לר' יוסף יוזפא האן נורילינגן ראש הדיינים בפרנקפורט בפרק 'דיני ערב שבת והנהגתו' סעיף תקן וכתב שהוא לפי הקבלה). **ואז מי שהוא 'עשיר' בדעת יאכל דגים גדולים כי יכול להוציא מהם את הניצוצות הקדושות, ומי שהוא 'עני' בדעת ועל כן לא יכול להוציא מהדגים הגדולים – יאכל דגים קטנים** ('פרי צדיק' על התורה פרשת אמור סוף אות ו ד"ה וקדשתו מכל הזמנים). **ומכל מקום בדגים קטנים יש יתרון, לפי שאי אפשר שלא יהיה בכמה דגים איזה ניצוץ אחד שיתוקן על ידי אכילת שבת** (ידו בכל' למחבר שבט מוסר דף סז ע"ב סימן שפד ד"ה 'מסכת סנהדרין' מחכמי הקבלה) **ובהם אפשר גם לתקן יותר נשמות מגולגלות מאשר בדגים גדולים** ('יוסף אומץ' לר' יוסף יוזפא האן נורילינגן ראש הדיינים בפרנקפורט בפרק 'דיני ערב שבת והנהגתו' סעיף תקן וכתב שהוא לפי הקבלה).

לכן מצוה גדולה לקנות דגים לכבוד שבת קודש ולאכולם (ספר 'חרדים' פרק לג ד"ה על עוון עריות חמור, 'אור צדיקים' למהר"ם פאפירש סימן כח הלכות שבת אות ז, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ז"ל משמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'וצדיקים בני תורה' והובא בסוף ספר 'מאה קשיטה' להרמ"ע מפאנו דפוס מונקאטש, 'זימרה אברהם' לר' אברהם פאלאגי מערכת ד אות נב בשם 'ילקוט ראובני', 'גבול בנימין חלק א' דרוש ס דף קו ע"א ד"ה ובשמות רבה, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר ראשון פרק פ דף רט ע"ב ד"ה אולם לעדין דמצד מעלתם, 'חיי אברהם' לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות אות רכז) **בכל שלושת סעודות השבת** (אור צדיקים' למהר"ם פאפירש סימן כח הלכות שבת אות ז, 'מגלה עמוקות' - רנב אופנים' און פנ, 'מגלה עמוקות' על התורה מהדורא בתרא פרשת נשא דרוש א ד"ה כלל הדברים שבבשר, 'ילקוט חדש' ערך מצות אות עד, 'ילקוט חדש' בערך 'אכילה ושתייה וענייני הגוף' אות ט, 'יוסף אומץ' לר' יוסף יוזפא האן נוריילינג ראש הדיינים בפרנקפורט בפרק ידני ערב שבת והנהגות' סעיף תקן וכתב שהוא לפי הקבלה) **ובפרט בסעודה שלישית** (ספר 'חרדים' פרק לג ד"ה על עוון עריות חמור, 'כנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'תיקוני תשובה' בתרא למהר"ם פאפירש סימן כח הלכות שבת אות ז, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ז"ל משמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'וצדיקים בני תורה' דפוס מונקאטש).

ועל ידי אכילת הדגים בסעודות השבת יכול האדם להעלות את נפשות הצדיקים המגולגלות בתוכם (גבול בנימין' חלק א' דרוש סב דף קיח ע"ב טור ב ד"ה למדנו מכל האמור) **חזרה אל מנוחתם** (ספר 'חרדים' פרק לג ד"ה על עוון עריות חמור), **ובפרט בשעת המנחה של שבת קודש** (פירוש 'יואל משה' על מאמר חקור דין להרמ"ע מפאנו חלק שני פרק יז ד"ה ולעדת לבוא יכשרו יותר) **בעת סעודה שלישית**. והטעם שאז מסוגלים יותר לתיקון הנפשות שבדגים, משום שהיא עת רצון ו'העין פקוחה' בעליונים להשיג אף על העולם, בדומה לעינו של הדג שאין לו עפעפים ועינו פקוחות תמיד (כנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ז"ל משמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'וצדיקים בני תורה', 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר ראשון פרק פ דף רט ע"ב ד"ה אולם לעדין דמצד מעלתם), **לכן שעה זו של מנחה בשבת רומזת על דגי הים**. וזו הסיבה שהאמורא רבא היה מולח ומכין בעצמו את הדג של שבת (ראה גמ' שבת דף קט ע"א), כי היה שמח באותו 'הרצון' המתגלה בשבת וביקש לעורר דברים עליונים כך שיושפע הארת תוספת שבת בדג ההוא, אשר יסייע לברר את הניצוצות שבו (ידבר בעתו' לר' ששון בן מרדכי שנדוך דף פב ד"ה רבא מלח שבוטא).

ואם האדם הוא 'בעל נפש' ראויה (זכר דוד' מאמר ראשון פרק פ דף רט ע"ב ד"ה אולם לעדין דמצד) **אז אפשר שיזדמן לו דג שנשפ טהורה גנוזה בו ויזכה להשיב אותה בקדושה ולהעלותה באותה שעה** (כנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק שני סימן קד, 'ילקוט ראובני' פרשת בהעלותך ד"ה אם חטא אדם, 'תיקוני תשובה' מהדורא תניינא לגורי האר"י ז"ל משמו של האר"י ז"ל פרק עשירי ד"ה 'וצדיקים בני תורה'), וה' יתברך הוא זה שמזמין דג עם נפש של צדיק לידי אדם כשר כדי שיעלה אותה (ניחלת בנימין' מצוה קיו דף קנא ע"ב ד"ה זכר תמים יקריבנו). ואז זוכה אותו האדם שאוכל את הדג שהנפש של הצדיק נדבקת בו ועוזרת לו בעבודת ה' (חתם סופר' פרשת בהעלותך על הפסוק 'זכרנו את הדגה'). **ואם יש בדג נשמה מעולה אז היא גם מזככת את שְׁכָלו ורעיונו ומנהיגה אותו בדרך ישרה** (אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת עקב ד"ה ולכך צותה התורה). ואם אדם אכל דג ותיקן את הנשמה שבו, אז כאשר הוא יבוא בעצמו לידי גלגול בדג לאחר פטירתו, הקב"ה ינהג עמו מדה כנגד מדה ויזמן שהדג בו הוא התגלגל יִאָכַל על ידי ישראל כשר וצדיק ותתוקן נשמתו (חיי אברהם' לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות אות רכז וכתב שהוא על פי הסוד).

משיח בן דוד יבוא כאשר לא יהיו עוד נפשות מגולגלות בדגים

עיקר אכילת החי בעולם הזה הוא לברר 'ניצוצות של קדושה' מאותם מיני בעלי חיים טהורים (החיד"א בהגהה על ספר 'עיר מקלט' שעל טעמי המצוות סימן קנח וקנט), אשר מתוקנות על ידי ברכה ואכילה כראוי (אהבת יהונתן' הפטרת בלק ד"ה 'אמנם אמיתות' מהאר"י ז"ל) במשך כל הדורות עד לביאת משיח בן דוד (עפ"י 'יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק א' דרוש א לחודש אלול ד"ה והנה אמרו אין בן דוד בא). אמנם בזמן בית המקדש היה אפשר לעלות את הנפשות המגולגלות בבעלי החיים גם על ידי הקרבה על המזבח (עפ"י 'ניחלת בנימין' לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קיו דף קנא ע"ב ד"ה זכר תמים יקריבנו). וזה למעט הנפשות המגולגלות בדגים, כי הדגים היו פסולים להקרבה. והטעם לפסילת הדגים לפי שהקרבת הקרבנות היא מחמת נפש האדם' הטמונה בקרבנות כדי לזכותו ולהעלותו להיות גמר דינו באש המזבח. לכן היו צריכים להקריב בקרבנות גם את החֵלֶב של הבהמה כמו שנאמר "וְאֵת כָּל חֵלְבֹו יִקְטִיר מִמֶּנְבֶּחָהּ" (ויקרא ד, כו) כי מושב הנפש הוא בחֵלֶב. אבל צדיק המגולגל בדגים אינו צריך לזה כי צדיק הוא, ורק על דבר מועט התגלגל מחמת שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים הקרובים אליו (ניחלת בנימין' מצוה קיו ע"ב ד"ה זכר תמים יקריבנו) (להרחבה על ענין הקרבנות שבמזבח ראה מאמרנו לפרשת ויקרא - 'הקרבתו בבית המקדש').

אין משיח בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות (יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק א' דרוש א לחודש אלול ד"ה והנה אמרו אין בן דוד בא) **הישנות' להתגלגל בעולם** (מגלה עמוקות' על התורה מהדורא בתרא פרשת ויחי ד"ה הענין אין בן דוד) **ויתקונו**. ובכללם גם כל נשמות הצדיקים שבדגים (יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק א' דרוש א לחודש אלול ד"ה והנה אמרו אין בן דוד בא) עד שיעשה העולם 'כמצולה שאין בה דגים' כפי שהיה במצרים שְׁכָלו ממנה כל הנשמות המתגלגלות (עפ"י 'מגלה עמוקות' על התורה מהדורא בתרא פרשת ויחי ד"ה הענין אין בן דוד). וזה יקרה על ידי משיח בן יוסף שנקרא גם בשם 'אסוף' על שאוסף את כל הניצוצות הנדחות שנותרו (מגלה עמוקות' על התורה מהדורא בתרא פרשת ויחי ד"ה הענין אין בן דוד) **או בזמן מלחמת גוג ומגוג שאז יהיה "נַעֲשֶׂה גְדוּל" כדי להוציא לאור את כל הנשמות שנשארו בבעלי החיים ולקבצם ולהחזירם לאיתנם** שנאמר "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא בַּיּוֹם גּוֹג יָבֹא גּוֹג עַל אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר אֲדָנָי ה' תַּעֲלֶה חֲמוּתִי בְּאֶפְסַי: וַיִּקְנְאֵתִי בְּאֶשׁ עֲבָרְתִי דִּבְרַתִּי אִם לֹא בַיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה רַעַשׁ גְּדוּל עַל אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל: וְרַעַשׁוּ מִפְּנֵי דְגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיֵּת הַשָּׂדֶה וְכָל הַרְמֵשׁ הָרֹמֵשׁ עַל הָאֲדָמָה" (יחזקאל לח, יח - ס). **והקדים הפסוק את "דְּגֵי הַיָּם" כי רוב הנשמות מגולגלות בהם** (יצוארי שלל' לחיד"א הפטרת שבת וחול המועד סוכות אות א).

ואמרו רבותינו "אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא" (גמ' סנהדרין דף צח ע"א בשם ר' חנינא) לפי שאכילת דגים קטנים מונעת את חולי המעייים ומפרה ומרבה ומבריאה את הגוף (ראשית חכמה' פרק דרך ארץ דף רכא ע"א ד"ה מעשה בר"ע שהיה לו), וכוונת רבותינו לומר שבאחרית הימים יבקשו דגים לרפואת החולה בנפשו, כדי שיימצא בהם איזה ניצוץ (יידו בכלי למחבר 'שבט מוסר' דף סז ע"ב סימן שפ ד"ה מסכת סנהדרין) של נשמה מעולה (אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת עקב ד"ה ולכך צותה התורה). **ודבר זה הוא אינו בגדר הרגיל היות שברובו הדגים הקטנים שנותנים לחולה בוודאי שיימצא שם איזה ניצוץ לתיקונו. ואם בכל אופן יתברר שלא נמצא בין הדגים הקטנים שניתנו לו לאכול איזה ניצוץ כלשהו הרי זה סימן שכבר נתקנו כל הניצוצות** (יידו בכלי למחבר 'שבט מוסר' דף סז ע"ב סימן שפ ד"ה מסכת סנהדרין) **של הנשמות** (עפ"י 'אהבת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ הפטרת עקב ד"ה ולכך צותה התורה) **עד שאין עוד ניצוץ נשמה בשום דג**. ואז שיושלמו כל הנשמות בתכלית השלימות יבוא משיח בן דוד (יידו בכלי למחבר 'שבט מוסר' דף סז ע"ב סימן שפ ד"ה מסכת סנהדרין) במהרה בימינו, אמן.

<p>העלון גם להצלחת ייחודית בת ורדה רוזיטה וכל בני משפחתה</p>	<p>הפנת העלון גם ליומאות של יעל בת שירה אושרת ה"ל עליה בת אסתר ה"ל יונתן בן שירה אושרת ה"ל אליהו בן שירה אושר ה"ל</p>	<p>העלון שבו יציגתו של יוסף בן קרן יידי שויחבת לחוקים בית נאמן</p>	<p>הלימוד בעלון שירה בת מוריה יידי</p>	<p>העלון גם לרפואה של רבקה בת חנה היידי רפואה שלים במרתה:</p>	<p>לעינוי נשמת: אליהו בן גופר יידי ת.ג.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון שבו תוכלו לראות את התשובה של אוריאל ויהודה ויהודה ויהודה</p>	<p>העלון שבו תוכלו לראות את התשובה של אוריאל ויהודה ויהודה</p>
<p>הפנת העלון השבוע לזווג חנוך בקרוב של יידי נפשו של מחבר העלון שמואל בן אולגה היידי</p>	<p>העלון שבו תוכלו לראות את התשובה של יוסף יצחק בן עליה ה"ל</p>	<p>העלון גם ליומאות של סליה אושרת בת אלינו היידי (בת שושנת מרדכי)</p>	<p>העלון גם ליומאות של שירה בת אלינה היידי זכות הילדון בעלון שמעוד לזווג לוי לוי</p>	<p>העלון גם לרפואה של ציונה שושנת בת חנה בבידי היידי</p>	<p>העלון גם לעינוי נשמת: אליהו בן גינט זייל ת.ג.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעינוי נשמת: חיים בן מייזל זייל ת.ג.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון שבו תוכלו לראות את התשובה של אוריאל ויהודה ויהודה</p>

הפנתה ותרומות עבור החידוש: 052-7675933 alon.torat.haim@gmail.com

